

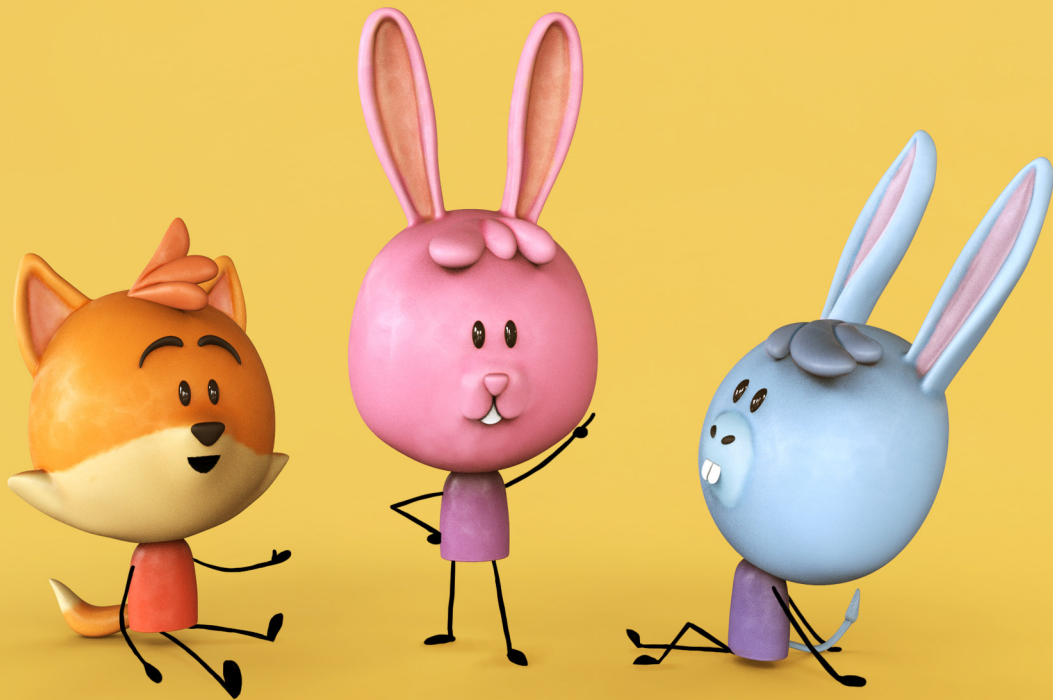
Nixtjin nga kis'lexiō ngayeje nīl

Lengua: Mazateco de la presa bajo
(Ningotsie)

Kui ndí xojooŋ tsí'ē nga sɪ'anyájo ñá xota ndi'áná xikoó: na'mi kojo ndí, kuí bí kui niŋ xi kámachjiénná tsí'ē nga kɔndokjoa kjoaa kui ni xi kjimaá kojo tsí'ē nga kama kosiya ni xi ndajín makjínna.

Tsí'ē nga xcha nda nda kojo tsí'ē nga ko'e'ená ngo kjoakjintakón kjoaa nga tindyion xón, kama tindyisé ji kja nínga tikón Ndogoá Chjinie Ndiki xi Botixómá Ngayeje Ngasondiee. Kja tɪtjás'in ji kja: <https://www.who.int/es>.

Ngo nìxtjìn ki'míyána
nga s'ichja xó ngayeje
nàxkoyáá k'jín xomana,
kó nga ngayeje xó kui
nìxtjiin kāmájín xó
k'jotjó ndi'áná.

**Nga kamángindyiojón askotsijen an ngantjoa masienkjaá
ndi'ana, kó kamábe an nga je kis'ijña tiya ndiyátieé.**

**Achichí ndasén kis'ijña
ndí nts'ié án kojo
kamá tsi'é ngat'a ngiti
kamájín tsangín ntójne.**

**Kó kamákjinna nga
xi xchána nda kamaá
kó tsíchjīanijmi kjoaa
ngo chi'in xi ndikón xi
bokínná. Kó achichí
katsakjon an.**

¿Ánní nga kui nìj ma kon?
Katsóna ndí ndíchjá án.

Nà'mina ínìjmijne nga ngo
xó ni katsoó nà chjìnien
ndikij.

Nga jè xó kjin sáníi nga jatjokjá ngo biru, kó kuí xó boạ xi
chíín xi 'mí koronabiruu, katsó xoó nà chjìnien ndikij.

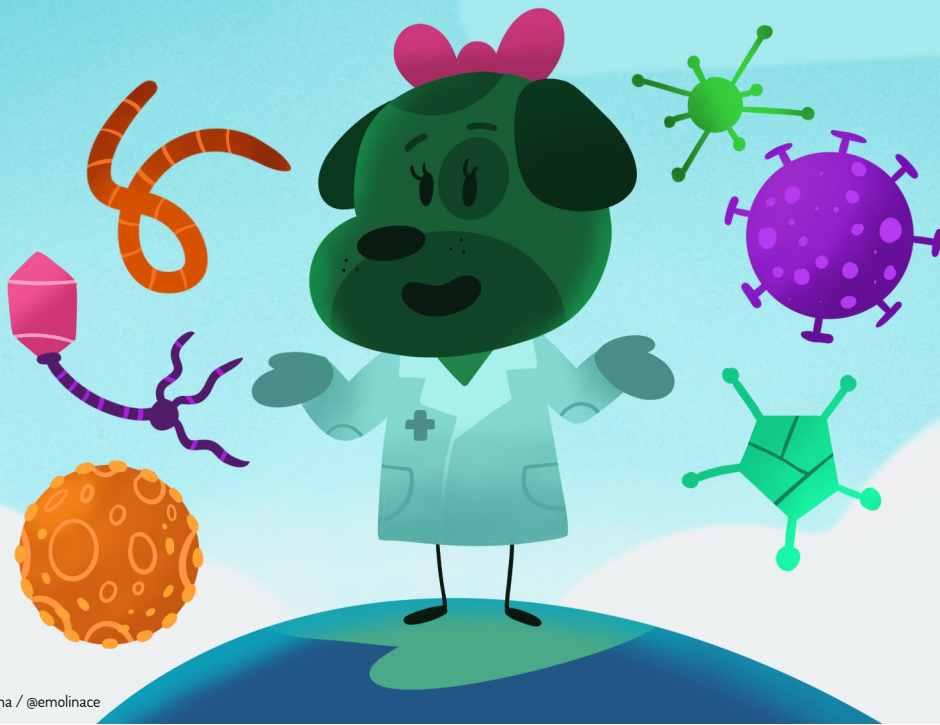

Buruu kuí boá ngo ndí cho xi 'niú xíxi xi nde bejín
ndyikón, tanga tsi k'os'ien ngijín yojóo kuí boá xi tsén
nga tsobaá ngo chí'in, kós'ɛ ndajín 'beé ngijee.

Xota xi je katsoboá kui chi'iin jè tjiin buru
ngijin yojoq, kó kji'a nga chjiä 'boxié kui ndí
choq ngijin tjoo. Tsi kiä kjochó nínga tikón
ndyikón, kojo tsi ntjón kojo tsi ts'oa kje'e
xota, bokiín kui chi'iin nga.

Kjín má buru xi tjin, tanga kui xi 'niú 'bé ngase kojo kui xi
ts'énkakinná ngo chi'in kuí boá xi ts'ě chi'instsieé, kó kji'a
boá nga kama tjee, xindyiaá nt'e, kojo on kama naxoo...
kojo tsi kje ngase ni xi kamaa. Kó s'e ja ndajín 'beé ngijee.

Kós'ę kji'á boá nga ja'átsjienna nga kamá'oón ndí nts'ié án.

**Kji'a nga tjiéná kojo tsi nt'ę xindyiáná kji'á boá nga yá
nga yojoná ngo chi'in ts'énkjánjo ngiyaján.**

¿A jé sá kamá'oón ngo ndiya?
T'íyé ji k'íeé mí ni xi je kamaá ngo ndiyaá:

Ndakjan tako

N'te

Tjie

On naxoo

Tjondá ndyikón

Ndajín 'beé

Sichjá ntjón

¿A je kis'ieé kjë'e ngase ni?

¿A foa'átsjieen kótjín níxtjin ts'andíyaá nga kamándaya ji?

Chjangéé kui ni ítsoó xi kótjín níxtjin nga kamándaya ji.

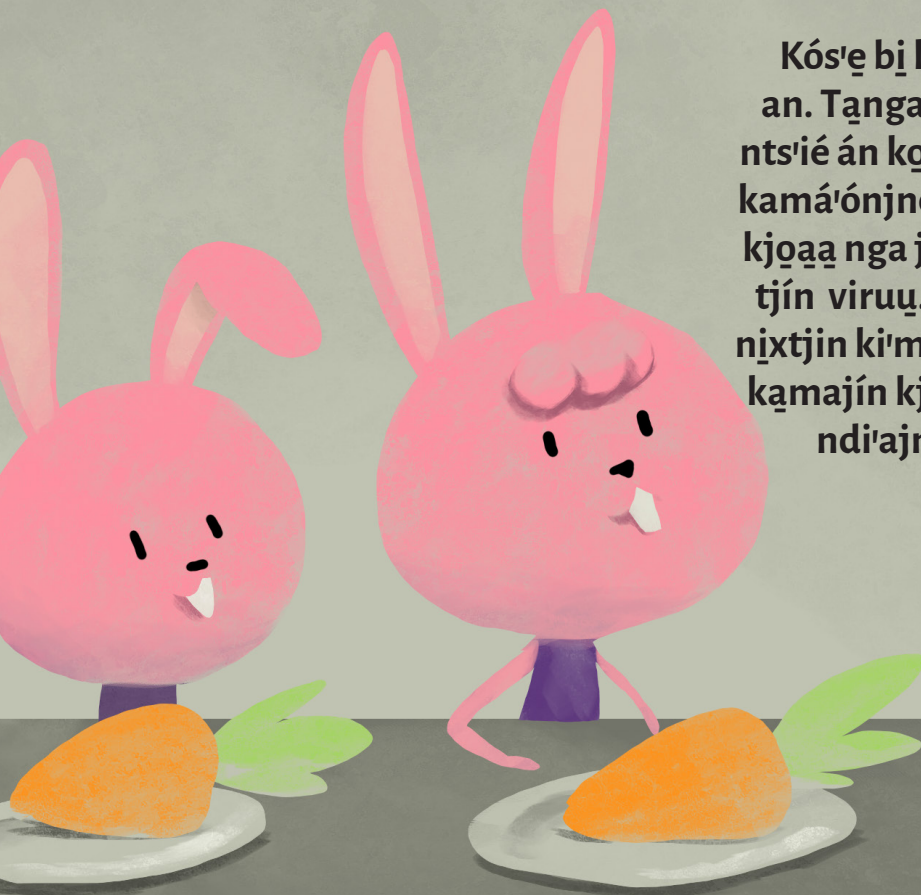
Ngo
níxtjin

Nijón kojo
tsi ún níxtjin

Jó kojo
tsi ján
níxtjin

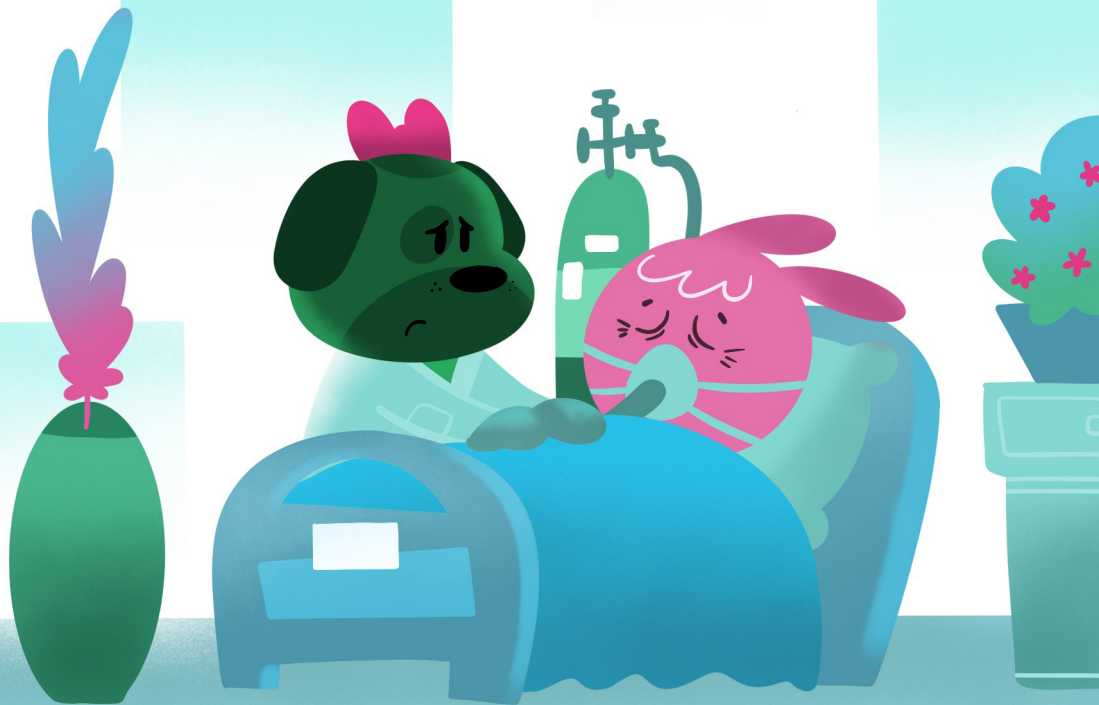
Yito kojo
tsi kjín
ngase
níxtjin

Kós'e bĭ kixian
an. Tąga tsi ndí
nts'ié án kojo an, jè
kamá'ónjĕ ngas'e,
kjoaa nga ja boja jè
tjín viruu. Kó jmí
nĭxtjin kĭ'mĭjĕ nga
kamajín kjotjoĭĕ
ndi'ajĕ...

**N̄aanna katsóyana nga t̄j̄ats̄īe xó kuí biruu, kó kui chí'īin
'niú xó ngase bokiin ndí xot̄a xí xchaá, ngat̄'a kui chí'īin
ts'én̄ni'ín xoó nga kjiendá.**

**T̄j̄in xó n̄ix̄t̄jin nga ngaskande ndōbōa ch̄j̄in̄īe ndikij fí
ngo xot̄a xí 'niú ts'én'oón kui chí'īin.**

**Kó tǐ'niú xó bokiín xotǎ xi tjiín kjē'e chi'ín, xikoó chi'ín
asokaá. Kui xkjín kuí xotaa kuí boá xi xotǎ xi nde ni'ínjín
tsoboaá kui chi'iín.**

Xi mijin nk'a presioon

Xi 'niú yíi

Xi tjiín chi'ín xaañ

Xi tjiín chi'ín asokaá

**Tjín nìxtjin ngo fotjokjá kje'e biru xi tjatsie xi kje'e kón. Kó
nde yájin ñá, kojo tjín nìxtjin nga 'niú ngase ts'en'ónná.**

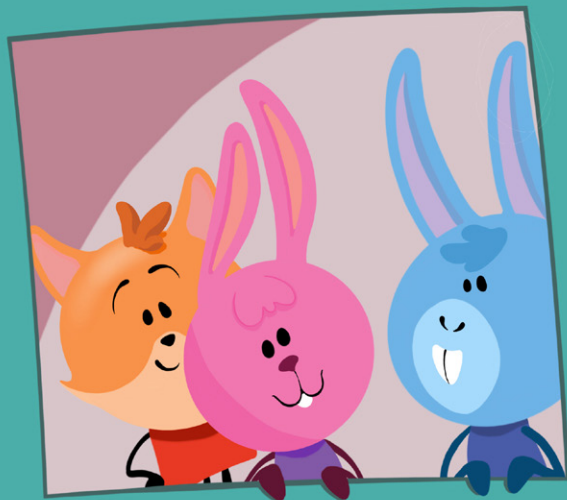
**Boa kamá kjoaa kui biru tjatsiee, kui chi'in xi'mí koronabiruu
SAR Co-V2 kojo COBID-19, kui xi jatjokjá tjón tjón sá xi fet'aniij
nó jó mị kojo tji'ún nijoón kia naxindá China.**

**Kji'a nga 'niú kjín xotá xi tsoboaá ngo chi'in kĩa nangi kojo
tsi naxĩndá nínga síndo, chi'in 'niú 'mií kui nií.**

**Kje'e naxĩndá achichí kjín kamá xotá xi tĩ kji'a kamá'oón, kó
ngaskande nde ngitĩ kis'iéjiín ngĩndie kĩa ndoboá chjĩnĩe
ndikijĩ tsjĩe nga sj'andikijĩ.**

Kuíni nga xtitjoón
ts'émí'áná nga ndi'áná
kuindyion rá, tsì'e
nga kòsikojó nga
kamakjínjín ngase
xotà xi stso_{bo}aa_{aa} kui
chì'iìn, kòjo nga xotà
xi nde ni'ínjín tsoboaá
kui chì'iìn tsoboa_jiìn tì
kuii nìxtjin.

Jè kamákjínna kui nií kixiáan
na'mina.

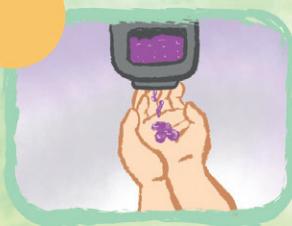
Tanga bí katsóna kui. Chjiéngá
sì'án kje'e ngase ni tsì'e nga
kòsikojó, tsì'e nga xotà xi je
katsoboaá kui chí'jín ngiti
kamakjínjín ngase, xikoó nga
kjín ndiyá konjín ji ndse.

¿A ye ji kóts'én koníjín ji ndse?
¿A ye ji mí ní xi tjón sɨ'n ji, s'e mí ni xi
jaskan ngijee?

Tít'e ji k'iee mí ní xi sɨ'án tsɨ'e nga nda
koníéjón ndsa.

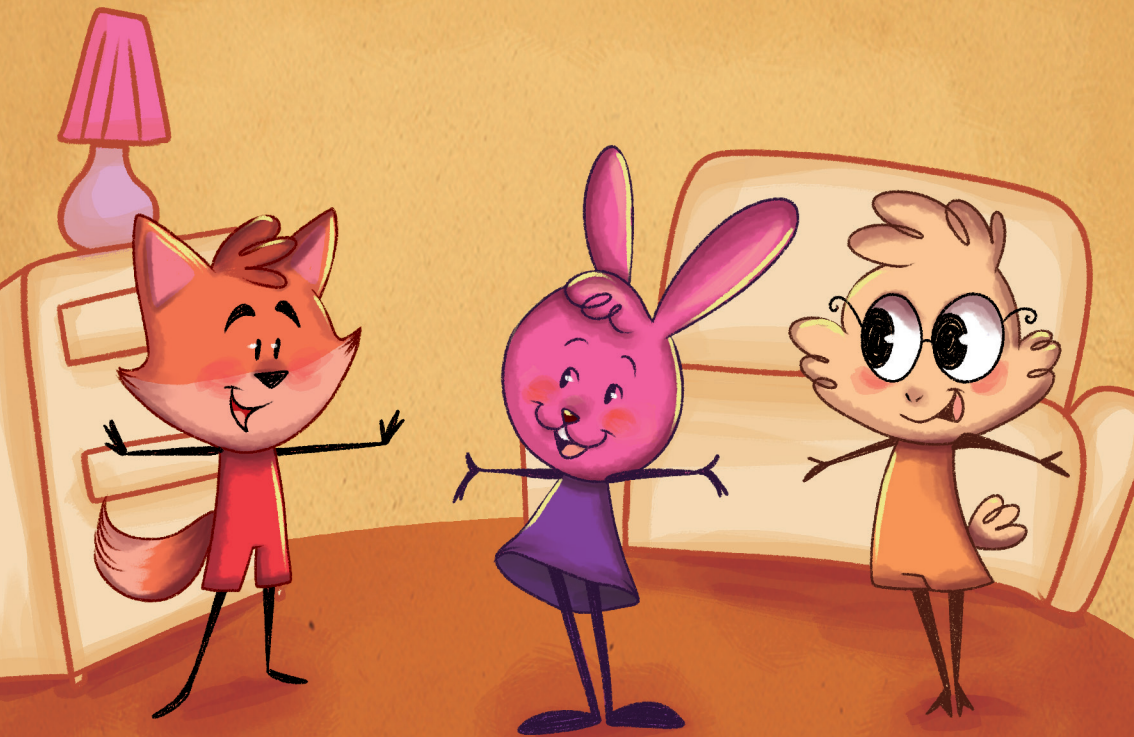

Tsi'e nga kosikojó nga ngiti
stsojoboájin ngase kui biruu,
chjiéngá ngiya tjiáná kjo'má
ña ndso'boá kojo ntjón kji'a
nga si'antsjén.

Kós'e iskjit'oyá an kóts'én
chjiéngá si'antsjén, kó achichí
tsajno an. ¿A kamaa si'an
kui nii?

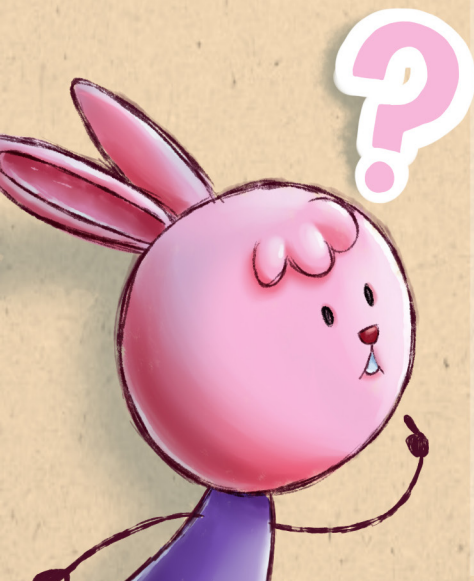
**Kó bí katsó naana: Kji'a nga tjin nínga kongín, chjiéngá jó
nanga kuindyiañáá xíngi, tsìe nga kòkinjinná kuí chí'íin.**

¡Chját'oyé ji nga kjin kuindyiañáá xíngi kĩa ndi'áa!

Ngije ki'míyana kui nij, kamákjínna nga achichí má én
tjátsię si je kamána ndokjoa.

Ti'inkakíj eén kojo asién xí tsoboaá ni xi kjita kíęę:

Xota xi ni'ínjín
tsoboaá chi'in

Biruu

Chi'in 'niú

Nga tsoboaá chi'ijn

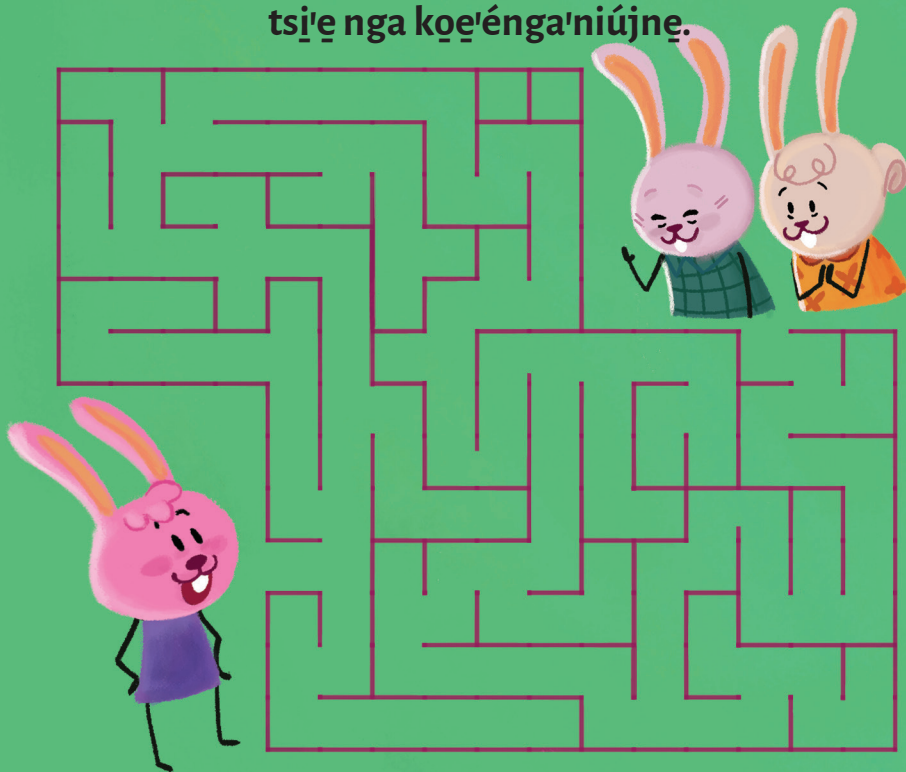
Nga mindyion xón

**Kó bọ̄ katsóna nạ'mina nga nịxtjin nga mindyion xoón,
ngayeje xó ñá chjién xó nga kọsikojọ́ ni xi ni'án ndi'áná,
tsi'e nga tsjats'én kụindyión ngayeje.
Kó nga jmí xó tsí xi yé xi bó sị'án.**

Kó bọ́ kixiáan nàanà nga ndà kjimána nàxchána, kó
bọ́ katsóna nga tị bọ́ xó tị kjimaà nda tsi kui nga,
tànga nga kámá xó kòndokjoajójnè xojon ñ'niú kíchá
tsi'e nga ko'e'enga'niújnè.

Tasíkeje ji ndí chińtsié chjoón tsi'e nga kamaa kuichjiajo nà'mindyiboa
kojo nàxcháá, t'entjingi ji kui ndí ndíyáá tsi'e nga kamaa kuichjiajo.

Ndeskande koó kji'a, ndyiojón ndyiojón chjiájo an
na'mindyiboana kojo naꝥchána tị kuii chiboꝥ tsì'e nga
ndaꝥjín kaꝥana kjoꝥꝥ kui. Tjín níxtjín nga chjiájo an tsinina
nga, ;kó ngaskande kojo amingona nga!

¡Skoya an nga tsá skuíé nginijnú'un!

Kamándojojne kui xojoon tsi'e nga sj'ank'as'ienjnú jún, ndok'ochjiraá achichí kjín xotá xi ngayeje inimaá nga ndyits'en kuí nij, nga katsjájne nixtjiin, xaá kojo ni xi maá, tsi'e nga kamá.

Ilustradores:

Julieta Colás
Oscar Trejo
Boli Nolasco
Marcos Vargas “Marmot”
Carlos Sallas
Gaby Zermeño
Daniel Farrera
Ernesto Molina
Jessie Arias
Aida Sofia Barba
Julian Hernández
Robin Morales
Heis González
Oscar Pinto
Carlos Tron
Verde Agua
Lupita Guillén
Ana Karen Murillo
Venisa del Águila
Oscar Hernández
Raven Bazan
Sant Arellano
“Crayon” B. Alvarez

Idea, desarrollo y coordinación:

Pixelatl / José Iñesta,
Christian Bermejo y Jordi Iñesta

Escrito por:

Jordi Iñesta

Coordinación y formación editorial:

Diana Pérez

Corrección de estilo:

Karen Acosta

Tipografía de portada:

Carlos Cano

Asesora:

Mariana Cano

Asesoría lingüística:

Instituto Nacional
de Lenguas Indígenas

Traducción al Mazateco:

Benito Fernández Figueroa

Ndí xotá kojo cho xi kjita k'iee
kojo xikó ts'en kamánda kui
xojoon kja káchja'áta ngo
xojoon xi bqa má kji'i, “Nixtjin
nga ngayeje nij kamátíyaá”,
xi kini'ánda jin ngije ja'a
kjoandikon xí kamá nó jó mi
kojo yitoo. Kó tji kjín má xotá
xi kats'en kui xaá, k'ie kama
sakoó k'iee:

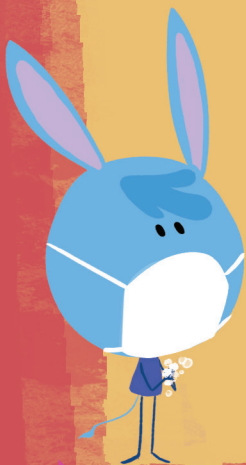
<https://bit.ly/Px17-20>

Kui xá bí achichí kjín má
xotá xi asíkojo nga kamá, kó
jmí tsi satíñá kui nij. Kamá
kpe'endieé nga kjoa'áta xi
mejeén tanga nga jmí tsi
kotíñá, kó chjiéngá kujichjia
kjoaa ná kjindiboáni kui nij
kojo xotá xi kats'énda. Ta jmí
niní xi mejénjnu kosiayánu
kojo tsi tjín ni xi mejénjnu
k'uíyánu k'ie tjan'indojnú:
info@pixelatl.com

Kui chi'in bi xi 'mí COBID 19 ts'enchi'inrii ngayeje xotā, xi xchá xí kjindí, kojo ngaskande jákjíndí xíxi, kó achichí ndā maá xotā xi xchá xí síndot'aā kó jmí tsi chjién má nga bokó kó kji'i ndā kjimaā kjoāā kui ni xi kjimaā.

Kui ndí xojooŋ kji'á kamánda ngijjiin kui ni xi kjimaá, kó ngo xtín xotā xi chjiāni kjin ndieé naxi'ndáná Méjikó xi kats'énda, tsj'e nga kamaā kosíkojo ndí jákjíndí xíxi nga sa'ínkjó kjoāā kui ni xi kjimaā, kojo tsj'e nga kamaā kotsoya ni xi ts'énkjó kojo nga sa'ínkjatjosón nga tsjie tsén k'uíndo kojo nga skoón yojoo kjoāā kui ni xi kjimaā.

Pixelatl